

Op de schop

De burgemeesterstuin gezien vanaf het balkon van de ambtswoning.

Tuinarchitect Saskia Albrecht is bezig met de tuin van de burgemeester, die wordt teruggebracht naar het oude ontwerp. Desnoods rijdt ze het hele land door voor gestreepte leeuwenbekjes.

tekst MARLOES DE MOOR foto's JOHANNES ABELING

Behoedzaam rijdt Saskia Albrecht van Apeldoorn naar Amsterdam. Vier dozen met leeuwenbekjes staan achterin haar auto. De miserie is volbracht. Ze heeft de plantjes meegekregen van de tuinbazen van Paleis Het Loo. Daar kweken ze al sinds de jaren tachtig historische eenjarigen. Trots laat ze haar oogst zien. "Deze leeuwenbekjes zijn gestreept, zo zie je ze nu niet meer." Albrecht is al twintig jaar tuinarchitect, ze legt zich de laatste jaren vooral toe op historische tuinen. De tuin van burgemeester Cohen zag er al jaren slecht verzorgd uit, dus probeerde ze de gemeente ervan te overtuigen dat er budget moest komen. "Ik vond dat er iets aan moest gebeuren. Het gras was hobbeldebobbel, de taxussen zagen er slecht uit, mos op het grind...echt een doorn in het oog."

Albrecht deed eerst historisch onderzoek. "Dat is het voordeel van een bekend pand. In het stadsarchief is veel informatie en fotomateriaal te vinden, zodat ik een goede indruk kreeg van hoe het vroeger was." Het pand aan de Herengracht 502 werd in 1926 gedoneerd aan de gemeente, om ambtswoning voor de burgermeester te worden. Architect Walenkamp verbouwde het in 1906 en maakte een ontwerp voor de tuin. De basis ligt er nog min of meer. "Ik laat dit ontwerp zo veel mogelijk intact en zoek naar oplossingen voor de veranderingen die door de jaren heen zijn ontstaan. Het gras en het grind liggen er nog. Maar in het tweede deel van de tuin heb ik het gras weggehaald en bodembedekkers geplaatst."

Albrecht schrijdt op haar kaplaarzen – van Aigle, toch stijlvol, voor zover kaplaarzen dat kunnen zijn – over de grindpaden. Kritisch bekijkt ze het groen. "Het haagje dat daar stond, heb ik verwijderd. Dat stond voor de voet van het prieel. Zonde. Voor je gevoel hield de tuin daar op. Rond de zonnewijzer in het grasveld stond beplanting. Daardoor zag je de sokkel niet meer, dus die heb ik ook weggehaald."

Binnen het budget heeft ze veel ruimte om de tuin aan te passen, maar overleg is wel noodzakelijk. "Zomaar een boom weghalen kan niet. In de hoek hebben we een

kastanjeboom gekapt. Hij was dood en hol en zou bij hevige storm zeker zijn omgewaaid."

Burgermeester Cohen is ze één keer tegengekomen in de gang. "Ik heb hem gevraagd of hij en zijn vrouw eens wilden praten over wat zij graag zouden willen in de tuin. Dat vond hij erg leuk. Het zal dan vooral gaan over de kleuren van de beplanting."

Er zijn grenzen aan wat Albrecht kan veranderen. "De rode beuk van 130 jaar is beeld-

meisje ging ze al met haar ouders mee om grachtenpanden te bekijken. "Dat vond ik geweldig. Mijn vader was betrokken bij restauratiewerk. Die historische interesse heb ik beslist van huis uit meegekregen. We hadden een boerderij als vakantiehuis en ik was daar ook altijd in de tuin bezig."

Albrecht studeerde Nederlandse taal- en letterkunde en theaterwetenschappen. Ze stond aanvankelijk voor de klas, maar begon twintig jaar geleden als tuinarchitect.

'Met de burgemeester zal het vooral gaan over de kleuren van de beplanting'

schoon en moet beslist blijven staan. Hij neemt alleen wel veel licht weg. De paden zijn verzakt, maar die kunnen niet worden opgehoogd omdat de beuk er anders aan gaat. Daarmee moet ik rekening houden. En dat is juist de uitdaging."

Haar voorliefde voor historische tuinen komt niet uit de lucht vallen. Als klein

"Wat ik nu doe, combineert alles wat ik leuk vind. Historisch onderzoek doen, met tuinen bezig zijn, de Open Tuindagen organiseren en lezingen geven. Ik vind het goed om op deze manier iets van de Amsterdamse geschiedenis te laten zien."

Tijdens haar onderzoek stuit ze vaak op grappige wetenswaardigheden. "In de vori-

Saskia Albrecht instrueert tuinman Eric.

Het prieeltje achterin de tuin.

ge eeuw hadden veel mensen kippenhokken in hun grachtentuinen. In de jaren vijftig stond ook in de tuin van burgemeester D'Ailly zo'n kippenhok. En laatste nog deed ik een bizarre ontdekking toen ik een ontwerp maakte voor de tuin van een oud grachtenpand: daar had tot de jaren tachtig een paard gestaan. De betonnen fundering van de stal lag er nog. Het paard ging twee keer per week over het marmeren bordes naar buiten. Ik mag aannemen dat hij slofjes over zijn hoeven had."

Dit bracht Albrecht meteen op het idee voor het thema van de Open Tuinendagen: Het dierenleven in de grachtentuinen.

Hoewel Albrecht ook veel particuliere tuinen doet, vindt ze de representatieve tuinen het leukst. "Je bent dan niet gebonden aan de wensen van één bewoner en je hoeft geen rekening te houden met parasols, pergola's, zandbakjes en schommels."

Ze maakte ook het tuinontwerp voor de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, verschillende historische grachtentuinen en ze begeleidt de renovatie van de tuin van het museum Willet Holthuysen op de Herengracht, waaraan ze nog steeds werkt. "Aan Willet Holthuysen heb ik de samenwerking met Het Loo te danken. Zij kweken mee, speciaal voor Willet. In het voorjaar bekijken we wat er is en veranderen we eventueel een paar soorten."

Zo bouwde Albrecht in de loop der jaren

veel nuttige contacten op. Oude tulpensoorten haalt ze bij Kees Bevaart aan het Singel of bij Het Loo. Om ervaring op te doen, liep ze vorig jaar drie dagen stage bij de tuinbazen van Het Loo en maakt ze geregeld excursies naar buitenplaatsen. "Ik let goed op wat de tuinbazen vertellen en hoe zij de tuin behandelen. Je leert daar zo veel van. Ik vroeg me bijvoorbeeld af hoe het kwam dat de buxushagen zo mooi waren in een duistere omgeving. De tuinbaas van

'Elf kuub troep hebben we afgevoerd'

Nijenrode vertelde dat ik er na het snoeien groeimiddel op moest spuiten. Ik heb bij Willet de buxushagen gehalveerd en het spul erop gespoten en ja hoor: het werkt. De hagen hebben er nog nooit zo goed uit gezien! Zulke tips zijn goud waard."

Edward en Eric van Hoveniersbedrijf Kok werken één dag per week in de tuin van de ambtswoning. Edward kortwiekt het gras

met een elektrische maaier. Geconcentreerd kijkt hij naar de geschoren banen die hij in de grasmat trekt. Een beetje trots is hij wel. "Het is bijzonder natuurlijk. Ik kan aan mijn vrienden vertellen dat ik de tuin van de burgermeester heb gedaan. Het werk is hetzelfde als elders, maar ik let heel goed op dat er geen onkruid achterblijft. Hier dubbelcheck ik alles."

Hij harkt het gemaaid gras naar de zijkanalen. Intussen neemt Albrecht met Eric de lijst door voor de komende tijd. "De breedte terugbrengen in de tuin. Taxussen snoeien. Rododendrons aanvullen. De beuk dunnen. Schildersverdriet op de borders aan de zijkant. Bonte klimop moet weg." Al pratende raakt Albrecht steeds geestdriftiger en wijst ze alles aan. Ze ziet het al voor zich.

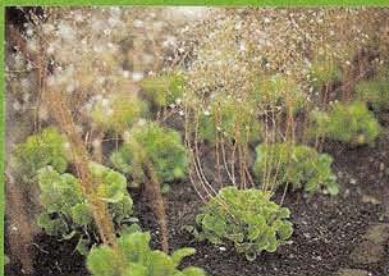
Eric luistert geduldig, zijn baseballpet diep over zijn ogen getrokken. "Er is nog heel wat te doen," besluit hij droog. Het komende jaar zal hij zorgdragen voor het onderhoud van de tuin. Hij is er vanaf het begin bij. "Zó'n laag bladeren lag er, van tien jaar verzameld." Hij geeft met zijn handen de hoogte aan. "Elf kuub troep hebben we afgevoerd. Daar word je niet vrolijk van." Ook de vijver moet hersteld worden, vindt Albrecht. "Hij lekt en het water hoort eroverheen te lopen." Maar dan moet ze eerst lobbyen voor meer budget.

De jongens doen het zware werk. Zelf doet ze de plantjes. "Het luistert nauw, vooral de afstand tot elkaar. Ik weet precies welke kleuren ze hebben en waar ze moeten staan."

Albrecht ziet tevreden toe hoe de tuin langzaam de vorm krijgt die ze voor ogen heeft. Dit weekend zal de Russische president Medvedev de burgermeester bezoeken, ter gelegenheid van de opening van de Hermitage. Ze is blij dat het middengedeelte er dan in elk geval netjes bij ligt. "Als het mooi weer is, zullen ze vast een wandelingetje door de tuin maken. Dan is het fijn als het er een beetje puik uitziet."

Open Tuinendagen

Vandaag en morgen worden dertig grachtentuinen opengesteld voor publiek. Het thema is dit jaar Dierenleven in de grachtentuin. De tuinen zijn geopend van 10-17 uur. Een passe-partout à 15 euro is verkrijgbaar bij de grachtenmusea. De opbrengst gaat deels naar de restauratie van het koetshuis van Museum van Loon. Tips van Saskia Albrecht: een particuliere tuin in Japanse stijl op de Keizersgracht 586 en vier heel verschillende particuliere tuinen vlak bij elkaar op de Prinsengracht: nummers 725, 729, 849 en 903.

De burgemeesterstuin is dit weekend overigens gesloten wegens het bezoek van de Russische president.

Zie: www.opentuinenendagen.nl, www.saskia-albrecht.nl